პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ახალგაზრდა სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

№ 30 (305) | გამოცემის მეცხრე წელი | პარასკევი, 21 ოქტომბერი, 1960 წ. | ფასი 15 კაპ.

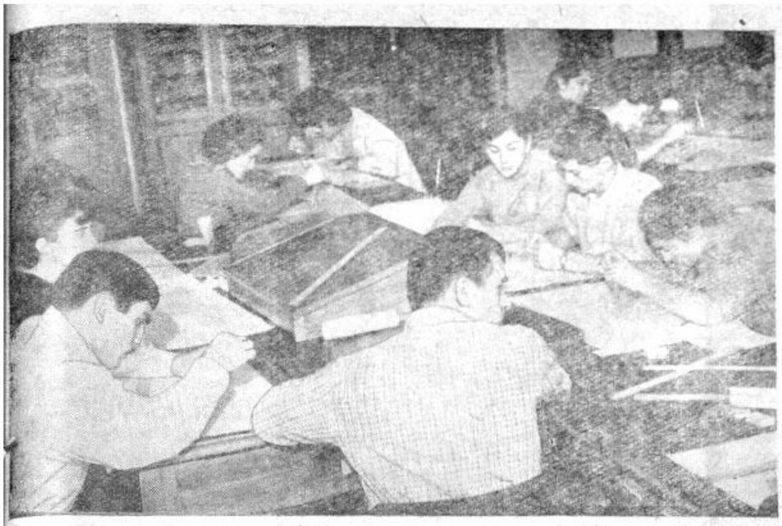

სურათზე: გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის ფიზიკური გეოგრაფიის სპეციალობის II კურსის სტუდენტები ზოგადი ჰიდროლოგიის პრაქტიკული მეცადინეობის დროს აწარმოებენ რუკებზე მდინარეთა სიგრძის გაზომვას ფარგლის საშუალებით. (პრაქტიკუმის ხელმძღვანელი დოც ნ. უ კ ლ ე ბ ა).

ფოტო გ. გ ა ბ უ ნ ი ა ს ი

კარგი სწავლით შევხვდეთ დიად დღესასწაულს!

მალე მთელი საბჭოთა ხალხი იზეიმებს დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 43-ე წლისთავს. როგორ უნდა შევხვდეთ ამ ღირსეულ თარიღს. ჩვენ, საბჭოთა სტუდენტები? საბჭოთა ქვეყნის ახალგაზრდობისათვის სწავლისა და განათლების ყველა გზა ხსნილია, ყველა პირობაა შექმნილი მეცნიერების საფუძვლების დასაუფლებლად. ამიტომ ჩვენი მოვალეობაა გავამართლოთ მთავრობისა და ხალხის ის იმედები, რომელსაც ჩვენზე, ახალგაზრდა მომავალ სპეციალისტებზე, ამყარებენ.

ჩვენი უნივერსიტეტი ყოველწლიურად უშვებს კარგად მომზადებულ სპეციალისტებს, კომუნიზმის მშენებლებს.

დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი აკადემიური მოსწრებისა და დისციპლინის მხრივ მოწინავე ფაკულტეტების რიგებში დგას. ყოველწლიურად უცხო ენების მცოდნეთა ახალი ნაკადი ემატება ჩვენს ქვეყანას. ფაკულტეტზე საღამოს დასწრებული განყოფილების გახსნამ საშუალება მისცა ბევრ მუშა-ახალგაზრდას წარმოებისაგან მოუწყვეტლივ განაგრძოს სწავლა უმაღლეს სასწავლებელში.

მაღალი დისციპლინა და წარჩინებით სწავლა კარგი საჩუქარი იქნება ოქტომბრის რევოლუციის 43-ე წლისთავის შესახვედრად.

მაყვალა ქურდაძე,
დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკ. სტუდენტი.

იმსჯელეს ნაკლოვანებებზე

5 ოქტომბერს ჩატარდა გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის თანამშრომელთა პროფორგანიზაციის კრება. კრებამ მოისმინა პროფბიუროს ანგარიში, რომელშიაც ნათლად იყო ასახული ჩატარებული მუშაობის შედეგები. მოხსენების შემდეგ გამართულ კამათში მონაწილეობა მიიღო დამსწრეთა უმრავლესობამ.

როგორც კამათიდან გამოირკვა, პროფორგანიზაციისაგან მეტ ყურადღებას მოითხოვს ფაკულტეტის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა და სასწავლო პროცესი.

საანგარიშო პერიოდში ფაკულტეტზე ამაღლდა სტუდენტთა შეგნებული დისციპლინა და აკადემიური მოსწრება. კრებაზე ამხილეს ზოგიერთი ჩამორჩენილი სტუდენტი და გამოააშკარავეს დისციპლინის დარღვევის ცალკეული შემთხვევები.

ხაზგასმით აღინიშნა საფაკულტეტო სპორტული სექციებისა და თვითშემოქმედებითი წრეების არადამაკმაყოფილებელი მუშაობა.

მკვეთრი კრიტიკის საგნად იქცა საკითხი თანამშრომელთა შვებულებების შესახებ. ფაკულტეტის ზოგი თანამშრომელი წლების მანძილზე ვერ სარგებლობს შვებულებით ან მთლიანად ვერ იყენებს მას, რასაც მომავალში ბოლო უნდა მოეღოს.

კრებამ იმსჯელა ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა შორის კოლეგიური დამოკიდებულების საკითხზე.

კრებამ აირჩია პროფბიუროს ახალი შემადგენლობა, რომელიც უკვე შეუდგა მუშაობას.

ალ. ტერელაძე,
გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის პროფბიუროს თავმჯდომარე.

კრიტიკისა და თვითკრიტიკის ნიშნით

უნივერსიტეტის პარტიულმა კომიტეტმა და ფაკულტეტების პარტბიუროებმა სერიოზული მოსამზადებელი მუშაობა გასწიეს პარტიულ ორგანიზაციებში ანგარიშგება-არჩევნების მაღალ იდეურ-პოლიტიკურ დონეზე ჩატარებისათვის. წინასწარმა სამზადისმა სათანადო შედეგიც გამოიღო.

ანგარიშგება-არჩევნები უკვე ჩატარდა აღმოსავლეთმცოდნეობის, გეოგრაფია-გეოლოგიის, მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტებზე, აგრეთვე ადმინისტრაციისა და ფიზკულტურის კათედრის პარტიულ ორგანიზაციებში.

პარტიული ბიუროებისა და პარტორგანიზაციების მდივნების საანგარიშო მოხსენებებში ნათლად და მკაფიოდ იყო ასახული ის მიღწევები და წარმატებები, რომლებიც პარტიულმა ორგანიზაციებმა მოიპოვეს საანგარიშო პერიოდში. ჩატარებულმა პარტიულმა კრებებმა დაადასტურეს, რომ ფაკულტეტებისა და კათედრების პარტიულ ორგანიზაციებს სერიოზული წვლილი შექონდათ სტუდენტთა სწავლების პროცესის გაუმჯობესებას, მათ კომუნისტური და ესთეტიკური აღზრდის საქმეში.

საანგარიშო პერიოდში სულ უფრო მტკიცდებოდა კავშირი წარმოებასთან, გეოგრაფია-გეოლოგიის, მექანიკა-მათემატიკისა და აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტების პროფესორ-მასწავლებლები სისტემატურად კითხულობდნენ შინაარსიან ლექცია-მოხსენებებს თბილისისა და რაიონების წარმოება-დაწესებულებებში, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. ისინი ქმედით დახმარებას უწევდნენ საშუალო სკოლებსა და ორგანიზაციებს; ფიზაღზრდისა და სპორტის კათედრა პერიოდულად აწყობდა სპარტაკიადებს, მრავალსხვა სახის შეჯიბრებებს, ატარებდა შეხვედრებს მუშა და კოლმეურნე სპორტსმენებთან, რითაც სერიოზულად უწყობდა ხელს სპორტის მასობრივ დანერგვას და მის პოპულარიზაციას.

ჩატარებულმა პარტიულმა საანგარიშო-საარჩევნო კრებებმა ნათლად გამოავლინეს ისიც, რომ დასახელებულ პარტიულ ორგანიზაციებს მოპოებულ მიღწევებთან ერთად სერიოზული ნაკლოვანებანიც გააჩნდათ.

მომხსენებლებმა და, განსაკუთრებით, კამათში გამოსულმა კომუნისტებმა აღნიშნეს, რომ ჯერ კიდევ მოისუსტებს შეგნებული დისციპლინა სტუდენტობაში, ადგილი აქვს სტუდენტების მიერ ლექცია-სემინარების უმიზეზოდ გაცდენის ფაქტებს, ლექციების ახალი განრიგით დაწყებასთან დაკავშირებით გახშირდა დაგვიანებები. მექანიკა-მათემატიკის, აღმოსავლეთმცოდნეობისა და გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტების პარტიულმა ბიუროებმა ვერ უზრუნველყვეს ლექცია-სემინარების გამცდენთა მიმართ სერიოზული აღმზრდელობითი ღონისძიებების გატარება, რაც უზრუნველყოფდა ამ სამარცხვინო მდგომარეობის ლიკვიდაციას. კრებებზე აღინიშნა, რომ რექტორატისა და პარტიული კომიტეტის მიერ გატარებული საქმიანი ღონისძიებების მიუხედავად, ჯერ კიდევ შეიმჩნევა უნივერსიტეტის თანამშრომლებისა და პროფესორ-მასწავლებლების მხრივ შრომის დისციპლინის დარღვევის ფაქტები, ზოგიერთ კათედრაზე ადგილი ჰქონდა მის წევრებს შორის არაჯანსაღი, არაკოლეგიური დამოკიდებულების ფაქტებს (ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრა);

კრებებზე გამოსულმა ამხანაგებმა აღნიშნეს, რომ ადმინისტრაციის, ფიზაღზრდისა და სპორტის კათედრის, აღმოსავლეთმცოდნეობის, გეოგრაფია-გეოლოგიის, მექანიკა-მათემატიკის პარტიულ ორგანიზაციებს საანგარიშო პერიოდში სერიოზული ნაკლოვანებები გააჩნდათ პარტიული პროპაგანდის სწორად დაყენების საქმეში. მოისუსტებდა აკადემიურ ჯგუფებსა და კათედრებზე აგიტატორების მუშაობა, ხოლო მოსახლეობაში სააგიტაციო საუბრების ჩატარებას კამპანიური ხასიათი ჰქონდა, დაგვიანებით გამოდიოდა კედლის გაზეთები. ზოგჯერ მათში გამოქვეყნებული წერილები ზერელე, უსაქმო და ტრაფარეტული იყო. (მაგ. ადმინისტრაციის პარტიული ორგანიზაციის კედლის გაზეთი).

ფიზაღზრდისა და სპორტის კათედრაზე ჩატარებულ საანგარიშო კრებაზე აღინიშნა, რომ მოწოდების სიმაღლეზე ვერ დგას უნივერსიტეტის სპორტული კლუბის გამგეობის საქმიანობა. ზოგჯერ არაორგანიზებულად და მოუმზადებლად ტარდება სპორტული შეჯიბრებები, სპარტაკიადები და სხვა მასობრივი სპორტული ღონისძიებები, ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის კათედრაზე სუსტადაა დაყენებული ჩატარებულ ღონისძიებათა აღრიცხვის საქმე და ა. შ.

ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის კათედრის, ადმინისტრაციის, აღმოსავლეთმცოდნეობის, გეოგრაფია-გეოლოგიისა და მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტების პარტიული ორგანიზაციების საანგარიშო-საარჩევნო კრებები გაშლილი კრიტიკისა და თვითკრიტიკის ნიშნით ჩატარდა. კრებებზე გამოვლინდა მრავალი მიღწევა და ნაკლოვანება, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება ახლადარჩეულ პარტიულ ბიუროებსა და პარტორგანიზაციების მდივნებს თავიანთი მომავალი მუშაობის უკეთ წარმართვის საქმეში .

ახალგაზრდა ჟურნალისტი

ჟურნალისტ სტუდენტთა სასწავლო გაზეთი

გამოვიდა ჩვენი უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის „ჟურნალისტიკის განყოფილების“ სტუდენტთა სასწავლო ნაბეჭდი გაზეთის — „ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ა ჟ უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი ს“ პირველი ნომერი.

მოწინავე წერილი — „ჩვენი გაზეთი“ — მკითხველებს აცნობს გაზეთის სპეციფიკას, მიზნებსა და ამოცანებს. „ჩვენი გაზეთი, — ნათქვამია მოწინავეში, — სასწავლოა. მის ფურცლებზე ჩვენი განყოფილების სტუდენტებმა უნდა ვისწავლოთ წერა, გამოვიმუშაოთ ჟურნალისტისათვის დამახასიათებელი ჩვევები“.

გაზეთში დაბეჭდილია ვ. ი. ლენინის, ი. ბ. სტალინისა და ნ. ს. ხრუშჩოვის გამონათქვამები საბჭოთა პრესის როლისა და მნიშვნელობაზე.

პროფესორი ვარლამ თოფურია და ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი, დოცენტი თინათინ მრევლიშვილი თავიანთ მისასალმებელ წერილებში . გულმხურვალედ ულოცავენ ჟურნალისტ სტუდენტებს სასწავლო გაზეთის გამოცემას და წარმატებებს უსურვებენ მათ პროფესიული ოსტატობის გზაზე. ახალგაზრდა პოეტი, ჟურნალისტიკის განყოფილების სტუდენტი, შუქრი მირცხულავა საკუთარ ლექსში — „მრავალი იყოს ასეთი წუთი...“ გულწრფელადაა აღტაცებული გაზეთის პირველი ნომრის დაბადებით.

„ახალგაზრდა ჟურნალისტის“ პირველი ნომერი მომზადებულია ჟურნალისტიკის განყოფილების მესამე კურსის სტუდენტების მიერ დოცენტ ილია ნატროშვილის ხელმძღვანელობით. ნომრის მომზადება-გამოშვებაზე გაპიროვნებული იყვნენ ამ კურსის სტუდენტები — რევაზ სურგულაძე, გივი კაპანაძე, ირინე ღლონტი, გურამ ესიტაშვილი, რევაზ მიშველაძე, რევაზ გაბრიაძე, დელა კვაჰაძე, ციასნა ყარაგეიშვილი, დინარა სალიმოვა, გივი გომელაური და ზურაბ ბოცვაძე. გაზეთში გამოქვეყნებული მათი წერილები, ინფორმაციები, ნარკვევები და კორესპონდენციები ასახავენ უნივერსიტეტის ცხოვრებას. უნივერსიტეტის ერთი დღე! — ასეთია ჟურნალისტ სტუდენტთა სასწავლო გაზეთის პირველი ნომრის მთავარი თემა.

ნომრის მხატვრობა და გაფორმება ეკუთვნის სტუდენტ რევაზ გაბრიაძეს. გაზეთი დაიბეჭდება ჟურნალისტიკის განყოფილების სასწავლო-პოლიგრაფიულ ლაბორატორიაში.

„ახალგაზრდა ჟურნალისტის“ პირველი ნომერი კარგ შთაბეჭდილებას ტოვებს.

ჩვენი გაზეთის — „ახალგაზრდა სტალინელის“ რედაქცია მხურვალედ მიესალმება ჟურნალისტ სტუდენტთა ნაბეჭდი გაზეთის დაარსებას, ულოცავს მომავალ ჟურნალისტებს ამ სასიხარულო ფაქტს და უსურვებს ახალ-ახალ წარმატებებს.

უნივერსიტეტის კომკავშირული ორგანიზაციის XX საიუბილეო კონფერენცია

გასული სასწავლო წლის მანძილზე უნივერსიტეტის კომკავშირული ორგანიზაციის მიერ ჩატარებული მუშაობის ანგარიშს მიეძღვნა XX საიუბილეო კომკავშირული კონფერენცია, რომელზეც უნივერსიტეტის ალკკ კომიტეტის საანგარიშო მოხსენებით გამოვიდა კომკავშირის კომიტეტის მდივანი, ამხ. ა. სანებლიძე.

მომხსენებელი შეეხო უნივერსიტეტის კომკავშირული ორგანიზაციის მუშაობაში არსებულ წარმატება-ნაკლოვანებებს.

მიმდინარე წელს უნივერსიტეტის სტუდენტებმა ენერგიულად იშრომეს დედაქალაქის ახალ მშენებლობებზე, ხოლო 218 სტუდენტმა ნაყამირალზე თავი ისახელა გმირული და თავდადებული შრომით, მაღალი მორალური თვისებების გამოვლინებით, სანიმუშო დისციპლინითა და შეგნებულობით. შრომაში გამარჯვებული ყამირელები გარდამავალი დროშითა და ვიმპელებით სახელოვნად დაუბრუნდნენ უნივერსიტეტს.

საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი სტუდენტთა კომკავშირული რაზმები, მიუხედავად მათს საქმიანობაში არსებული ნაკლოვანებებისა, სასარგებლო საქმეს აკეთებდნენ დედაქალაქში სანიმუშო საზოგადოებრივი წესრიგის დამყარებისათვის.

მომხსენებელმა საგანგებოდ აღნიშნა საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დისციპლინებში სტუდენტთა მაღალი (98—100 პროცენტი) აკადემიური მოსწრება, რაც კომკავშირული ორგანიზაციების ნაყოფიერმა მუშაობამაც განაპირობა. ამ მხრივ გამოირჩევიან მექანიკა-მათემატიკის, ისტორიის, ფილოლოგიის ფაკულტეტების კომკავშირული ბიუროები, რომლებიც მჭიდრო კავშირში არიან საზოგადოებრივ მეცნიერებათა კათედრებთან. მოხსენებაში ხაზი გაესვა იმ გარემოებას, რომ თეორიული კონფერენციები, ლექციები, საუბრები და აგიტაციები მეტად ეპიზოდურ ხასიათს ატარებდნენ.

საკავშირო ალკკ ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის გადაწყვეტილებებს ჩვენი ალკკ ორგანიზაცია ფართოდ გამოეხმაურა: მან შეფობა აიღო თბილისის აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის კოლექტივზე. ფაბრიკაში სტუდენტთა ინიციატივით ჩამოყალიბდა და მუშაობას შეუდგა ქიმიის, ფიზიკის, ლიტერატურის მოყვარულთა წრეები. იკითხებოდა საინტერესო ლექციები. ზამთრის არდადეგების პერიოდში საუნივერსიტეტო თვითშემოქმედებითმა კოლექტივმა მომსახურეობა გაუწია დასავლეთ საქართველოს რაიონებისა და ქალაქების მოსახლეობას. ეს კარგი ინიციატივა უნივერსიტეტის კომკავშირის კომიტეტისა მოიწონა საქართველოს ალკკ ცენტრალურმა კომიტეტმა.

საანგარიშო პერიოდში შემცირდა ლექცია-სემინარების უმიზეზოდ გაცდენების რიცხვი, ამაღლდა სტუდენტთა აკადემიური მაჩვენებლები, გაიზარდა კომკავშირის კომიტეტის როლი და ავტორიტეტი.

ჯერ კიდევ მოისუსტებს კომკავშირულ აქტივისტთა შერჩევისა და მათი აღზრდის საქმე, — განაცხადა მომხსენებელმა, — ადგილი აქვს სტუდენტთა მიერ საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევის, ხულიგნობის, ლოთობის, დანაშაულის ჩადენის გამოვლინებათა ფაქტებს. ჯერ კიდევ სათანადო სიმაღლეზე ვერ დგას მხატვრული თვითმოქმედი კოლექტივების საქმიანობა. კომკავშირმა უფრო მეტად უნდა იზრუნოს ფიზკულტურისა და სპორტის განვითარებისათვის, მისი მასობრიობისათვის...

კამათის დაწყებამდე რამდენიმე წუთით ადრე დარბაზში შემოდიან პიონერები — უნივერსიტეტის საშეფო სკოლის მოსწავლეები. ისინი მხურვალედ ესალმებიან კონფერენციის დელეგატებს.

იურიდიული ფაკულტეტის კომკავშირის ბიუროს მდივანმა, ამხ. კ. ქურდაძემ კონფერენციის დელეგატებს უამბო ფაკულტეტის სტუდენტთა ინიციატივის შესახებ, რაც დედაქალაქის ერთი ქუჩის გამწვანებასა და კეთილმოწყობას, იქ სანიმუშო წესრიგის დამყარებას ითვალისწინებს. ფაკულტეტის სტუდენტთა სურვილი, რომ მათს ინიციატივას სხვა ფაკულტეტებიც გამოხმაურებოდნენ, არ მოხერხდა. ამ საქმეში კ. ქურდაძემ დაადანაშაულა კომკავშირის კომიტეტი, რომელმაც საჭირო გახმაურება ვერ მისცა იურისტთა ამ კარგ წამოწყებას.

შემდეგ გულთბილად მიესალმა კონფერენციის დელეგატებს ლენინის სახელობის საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის კომკავშირის კომიტეტის მდივანი, ამხ. ნ. რუხაძე.

სტუდენტთა 47 სამეცნიერო წრეში მარტო გასულ წელს წაკითხულ იქნა 500-ზე მეტი მოხსენება, — ამბობს უნივერსიტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოების საბჭოს თავმჯდომარე ამხ. ა. ალექსიძე. ხალხთა ძმობისა და მეგობრობის საზეიმო ვითარებაში ჩატარდა ლენინის დაბადების 90 წლისთავისადმი მიძღვნილი სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია, რომელშიც ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლების ბევრი წარმომადგენელი იღებდა მონაწილეობას. მოხდა საუკეთესო შრომის ავტორ-სტუდენტთა მივლინება მოსკოვში, მინსკში, ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში და სხვაგან. ქართველი სტუდენტების მოხსენებებმა ყველგან მაღალი შეფასება დაიმსახურეს.

ნაყამირალზე უნივერსიტეტის წარგზავნილთა შრომითს გამარჯვებებზე ილაპარაკა კომკავშირის კომიტეტის მდივნის მოადგილემ, ამხ. ნ. ქავთარაძემ.

თბილისის აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის კომკავშირის კომიტეტის მდივანმა, ამხ. ე. სილაგაძემ კონფერენციის დელეგატებს მოუთხრო იმ კარგ მუშაობაზე, რაც უნივერსიტეტის სტუდენტებმა ფაბრიკაში ჩაატარეს.

ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის კათედრისა და სპორტული კლუბის მიერ 1960 წელს ჩატარებული ლონისძიებების შესახებ კონფერენციაზე ილაპარაკა ფიზაღზრდისა და სპორტის კათედრის გამგემ, ამხ. კ. ზაუტაშვილმა.

ფიზიკის ფაკულტეტის კომკავშირული ბიუროს მდივანმა, ამხ. ნ. მესხმა ყურადღება გაამახვილა ბიუროს მუშაობაში ხელისშემშლელ მიზეზებზე.

მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტმა — მ. მელაძემ თავისი გამოსვლა ორგანიზაციულ საკითხებს მიუძღვნა, ხოლო ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტი — რ. მიშველაძე გაზეთ „ახალგაზრდა სტალინელის" ზოგიერთ ნაკლს შეეხო.

კონფერენციის მუშაობა შეაჯამა უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის მდივნის მოადგილემ, ამხ. ი. გოქაძემ.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდნენ საქართველოს კომუნისტური პარტიის თბილისის ორგანიზაციის ორჯონიკიძის სახელობის რაიკომის მდივნები, ამხანაგები — ვ. სირაძე და ვ. კაჭარავა, საკავშირო ალკკ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი ორგანიზატორი, ამხ. ვ. სმირნოვი და საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი — ამხ. თ. ბადურაშვილი.

კონფერენციამ აირჩია უნივერსიტეტის ალკკ კომიტეტის ახალი შემადგენლობა. კომიტეტის მდივნად არჩეულ იქნა ამხ. როინ მეტრეველი. პირველ მოადგილედ— ამხ. ნუგზარ ქავთარაძე, მოადგილეებად— ამხანაგები: ნოდარ ნონიკაშვილი და მარინე გაბიძაშვილი.

სასწავლო პრაქტიკა

შევაგროვეთ მდიდარი მასალა

წელს გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის გეოგრაფიის სპეციალობის III კურსის სტუდენტებმა მეტად სასარგებლო და საინტერესო პრაქტიკა გაჰიარეთ ზოგად ფიზიკურ გეოგრაფიაში.

ფიზიკური ქვეყანათმცოდნეობისა და ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრებმა პრაქტიკის ჩასატარებლად შეარჩია შემდეგი ობიექტები: თელეთის ქედი, მცხეთის, გარდაბნის, კოჯრის მიდამოები, ბორჯომ-ბაკურიანის რაიონი, ყაზბეგის რაიონი და ქ. ორჯონიკიძე.

პრაქტიკის დაწყებამდე შევუდექით მოსამზადებელ მუშაობას — ვეცნობოდით აღნიშნული რაიონების შესახებ არსებულ ლიტერატურას, მოვიმარაგეთ პრაქტიკის ჩასატარებლად საჭირო იარაღები.

პრაქტიკა თელეთის ქედიდან დავიწყეთ. გავეცანით მის რელიეფს, გეოლოგიურ აგებულებასა და, საერთოდ, ფიზიკურ-გეოგრაფიულ თავის... რებებს.

შემდეგ შევისწავლეთ მ... თის მიდამოები, სხალტბის... დის აღმოსავლეთი ნაწილი, ... მაზის ქედი, აჭარა-თრიალე... აღმოსავლეთი ნაწილი და ... გურამის ქედი.

არანაკლებ საინტერესო ... მოჩნდა გარდაბნის მიდამოე... გამოკვლევა.

კოჯრის ახლომახლო გავე... ნით ვულკანურ რელიეფს, ... ვადგინეთ, რომ ქოროღლის ... ზე ლავის კონუსზე მდებ... ობს.

ბორჯომ-ბაკურიანის მიდ... ებში გავეცანით გეომორფო... გიურად, გეოლოგიურად ... ლანდშაფტურად განსხვავებ... ორ რაიონს. ვიხილეთ ... ვის ამონთხევის ცენტრი ... მუხერი, რომელიც წარმო... გენს დაბალ კონუსს, კარ... გამოხატული კრატერით.

უკანასკნელად შევისწავლ... ყაზბეგის რაიონი და ქ. ორ... ნიკიძის მიდამოები, მათი ... ნარეული საფარი ლანდშაფ... გეოლოგიური აგებულება, ... ლიეფში გავრცელებული ფ... მები და სხვა. ვიყავით გერ... ტის მყინვარზე, გავეცანით ... ხასიათსა და გავლენას რე... ეფის ჩამოყალიბებაზე. გამო... კვლიეთ დარიალის ხეობაც.

ქ. ორჯონიკიძის მიდამოებ... გარდა მისი ფიზიკურ-გეოგ... ფიული თავისებურებებისა, ... ვეცანით სახალხო მეურნეო... დარგებსაც.

პრაქტიკის დროს შევაგ... ვეთ საკმაოდ მდიდარი გ... ლოგიური და საჰერბარი... მასალა.

პრაქტიკაზე, ჩვენი ხელმძღ... ნელის — დოც. ალ. ტერე... ძის დახმარებით, ბევრი სა... ტერესო რამ ვნახეთ და შ... ძინეთ, რაც ხელს შეგვიწყ... განვლილი და გასავლელი ... სალის გაღრმავებასა და ა... სებაში.

პრაქტიკანტი სტუდენტები გერგეტის მყინვარის მისადგომებთან. შუაში — ხელმძღვანელი, დოც. ალ. ტერელაძე.

ნ. არჩვა...
მ. ჩიკვ...

მეგობრობისა და ურთიერთთანამშრომლობის ახალი ფურცელი

12—15 ოქტომბერს სომხეთის სსრ დედაქალაქში მუშაობდა ამიერკავკასიის სამი წამყვანი უმაღლესი სასწავლებლის — ერევნის, აზერბაიჯანისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტების მესამე გაერთიანებული სამეცნიერო სესია, რომელიც მიეძღვნა სომხეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 40 წლისთავს.

სესიის მაღალ დონეზე ჩატარების უზრუნველსაყოფად მოძმე რესპუბლიკების უნივერსიტეტების ხელმძღვანელებისა და პროფესორ-მასწავლებლების მიერ ადრევე ფართოდ გაიშალა მუშაობა (დაზუსტდა თემატიკა, დაიბეჭდა თეზისები და სხვ.) განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის მრავალმხრივი მუშაობა, რომელიც ამ მიმართულებით ჩაატარა ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა.

ჩვენი უნივერსიტეტის დელეგაცია 20-მდე კაცს აერთიანებდა. დელეგაციის შემადგენლობაში შედიოდნენ როგორც ჩვენი გამოჩენილი მეცნიერები, ისე ახალგაზრდა თაობის წარმომადგენლებიც.

სამეცნიერო სესიის მონაწილეებმა დიდი ინტერესით მოისმინეს სომხეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის — აკად. ვ. ამბარცუმიანის მოხსენება, რომელიც მიეძღვნა ვარსკვლავთა სისტემების განვითარებას. განსაკუთრებული ყურადღება და მოწონება დაიმსახურა აკად. ი. ბერიტაშვილის ღრმაშინაარსიანმა მოხსენებამ, რომლის შემდეგ დემონსტრირებული იყო სპეციალური კინოფილმი (ამ უკანასკნელმა კიდევ უფრო თვალნათლივ დაადასტურა დიდი მეცნიერის ხანგრძლივი დაკვირვების შედეგად შემუშავებული დასკვნების სისწორე).

სესიაზე მუშაობდა 9 სექცია (მექანიკა-მათემატიკის, ფიზიკის, გეოგრაფია-გეოლოგიის, ბიოლოგიის, ისტორიის, ფილოლოგიის, . ეკონომიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა). მოძმე რესპუბლიკების უნივერსიტეტების თანამშრომლებმა წაიკითხეს 100-ზე მეტი მოხსენება. მოხსენებათა მეტი ნაწილი წაკითხული იქნა მექანიკა-მათემატიკის (15), ფიზიკისა (20) და ფილოლოგიის (21) სექციებში. ეს უკანასკნელი, მოხსენებათა სიჭარბის გამო, მუშაობდა სამ ქვესექციად (სომხურ-ქართული, რომანულ-გერმანული და რუსული ფილოლოგიის).

მოხსენებებში დასმული და განხილული იყო მეცნიერების სხვადასხვა დარგის ძირეული საკითხები. თემატიკის აქტუალობას ადასტურებდა აზრთა ის ცხოველი გაცვლა-გამოცვლა, რომელიც თან ახლდა თითქმის ყოველ მოხსენებას. საინტერესო მოხსენებები მიეძღვნა ამიერკავკასიის მოძმე ხალხების ერთობლივ ბრძოლას უცხო დამპყრობლების წინააღმდეგ. ამ მხრივ აღსანიშნავია შემდეგი მოხსენებები: „ამიერკავკასიის ხალხთა ერთობლივი ბრძოლა თურქ-სპარსელი დამპყრობლების წინააღმდეგ 1723—1728 წლებში (პროფ. ა. აბრამიანი), „ამიერკავკასიის ხალხთა მონაწილეობა თურქეთისა და დასავლეთის სახელმწიფოთა წინააღმდეგ ბრძოლაში მე-19 საუკუნის მეორე ნახევარში" (დოც. ხ. ბადალიანი) და სხვ. სესიაზე ღრმად და საფუძვლიანად იყო განხილული ამიერკავკასიის ხალხთა ლიტერატურული ურთიერთობის საკითხებიც.

რამდენიმე მოხსენება ატარებდა შემაჯამებელ ხასიათს. მაგალითად, — „სომხეთის სსრ გეოლოგიის შესწავლა 40 წლის მანძილზე და მორიგი ამოცანები" (პროფ. ა. გაბრიელიანი) და სხვ.

ჩვენი უნივერსიტეტის დელეგაციიდან საინტერესო მოხსენებებით გამოვიდნენ პროფესორები — ს. ჟღენტი, ალ. ბარამიძე, ლ. მელიქსეთბეგი, ს. ჯიქია, ნ. ქოიავა, ვ. მადური, ვ. კოკოჩაშვილი და სხვ. ქართველ მეცნიერთა მოხსენებებში განხილული იყო ქართულ-სომხური კულ... ტურის ისტორიის, ენათმ... ნიერებისა და სხვა საკით... ბი. გულისტკივილით უნ... აღინიშნოს, რომ ჩვენმა უნ... ვერსიტეტმა ვერცერთი მო... სენება ვერ წარადგინა გე... გრაფია-გეოლოგიის სექციაში.

სომეხმა მასპინძლებმა ... ვის ქართველ და აზერბ... ჯანელ კოლეგებს დაათვა... ერებინეს ქ. ერევანი ... მისი სანახები, გააცნეს სო... ხური სიძველეთსაცავი — ... ტენადარანი, ასტროფიზ... რი ობსერვატორია და ა. შ.

სამეცნიერო სესიის და... თავრების შემდეგ შედგა ... ევნის, აზერბაიჯანისა და თბ... ლისის სახელმწიფო უნივე... სიტეტების წარმომადგენლ... თათბირი, რომელმაც შეი... მავა მომავალი, რიგით ... ოთხე, გაერთიანებული ... მეცნიერო სესიის პერსპ... ტიული გეგმა.

ამიერკავკასიის მოძმე რე... პუბლიკების უნივერსიტეტე... ბის მესამე გაერთიანებული ... მეცნიერო სესია გადაი... სომეხი, აზერბაიჯანელი ... ქართველი ხალხების ძმობ... და მეგობრობის მძლავრ ... მონსტრაციად.

დოც. ლ. მენაბ...

ᲓᲘᲓᲘ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲞᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲘ

(ᲘᲐᲙᲝᲑ ᲒᲝᲒᲔᲑᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲑᲐᲓᲔᲑᲘᲓᲐᲜ 120 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ)

ართული პედაგოგიკის კლასიკოსი — ბ გოგებაშვილი ეკუთვნის პლეის იმ დიდი საზოგადო მოღვაწება, რომლებმაც მთელი თავიანთი ცოცხლე და შემოქმედებითი ენერ- ხალხის უანგარო სამსახურს მიუენეს.

აკობ გოგებაშვილი, სამშობლოს ზნებარე პატრიოტი, სპეტაკი და უმწლო მოქალაქე, ხალხისათვის უსაროდ თავდადებული და მაღალნიერი მოღვაწე, — ქართველი ხალხის ოვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობ ერთ-ერთი ლიდერი იყო.

ილიასა და აკაკისთან ერთად გებაშვილმა გაუღვიძა ჩვენს ხალხს ვნული თვითშეგნება, მჩაგვრელებში ზიზღი, შთაუნერგა საკუთარი ბის დაცვისათვის ბრძოლის შეგბა, შეაყვარა დედა-ენა ქართველ ალგაზრდობას.

გოგებაშვილის მსოფლმხედველობა და მისი მებრძოლი სულისკვეთე ქართველი ხალხის ისტორიული ბების მკვიდრ ნიადაგზე ყალიბბოდა, მაგრამ აქვე უნდა დავძინოთ, რომ მისი მსოფლმხედველობის ბაყალიბებაზე გავლენა იქონიეს მა რუსმა დემოკრატმა მოაზროვნემ — გერცენმა, ბელინსკიმ, ჩერნიშევსკიმ, დობროლიუბოვმა, დიდმა რუს პედაგოგმა უშინსკიმ და სხვებ, აგრეთვე მე-19 საუკუნის რუსულ მხატვრულმა ლიტერატურამ.

როგორც უშინსკი, გოგებაშვილიც ში განათლების შეტანის გზით გრობდა არა მარტო სოციალური, ე ეროვნული ტკივილების მოშუბა და განკურნებას. უშინსკისა მასაც არასოდეს ეკავა რაიმე ციალური თანამდებობა სახელმწიო ორგანოებში: რადიკალურ-დემოკრული იდეების გამო იაკობ გობაშვილი სულ მოკლე დროში მეფის ხრანკის" მიერ ცნობილი იქნა არაიმედო პირად და აეკრძალა რაიმე მდებობის დაკავება. გოგებაშვილს ნდა, რომ ქართული სკოლებიდან დაენის განდევნა მოასწავებდა არა ტო ქართველი ხალხის გარუსებ, მისი ეროვნული თვითმყოფობის პობას, არამედ სწავლა-აღზრდის ქმა მოსპობასაც. რა დიდებულად ოდა იაკობი: „დედაენა არის ძვირსი საღარო, დაუსრულებელი რვეო, რომელშიც დაცულია მთელი იური ხალხის გონებისა, ფანტაის და გულისა, ნაფიქრისა, ნაგრძნობისა და ნამოქმედარისა და რომლის ავლა ბავშვს აკავშირებს მთელი ის სულთან და გულთან, მის ხანგრძლივ ისტორიულ ცხოვრებასთან და ებს მას სულიერის ლონით და მხნეობით".

სახალხო სკოლებში ქართული ენის ვლების სათანადო სიმაღლეზე დაყენებისათვის საჭირო იყო მეცნიერულ-პედაგოგიური და მეთოდური მოთხოვნების მიხედვით გამართული სახელმძღვანელოების შედგენა; მანამდე სებული სახელმძღვანელო წიგნები ელ, სქოლასტიკურ პრინციპებზე იყო ბული, სათანადო ცოდნას არ აძლევდა ახალგაზრდობას და სწავლას ვშვთა ტანჯვა-წამებად ხდიდა. ამიტომაც იაკობ გოგებაშვილი მოღვაწეობის დაწყების პირველი დღიდანვე უდგა მეცნიერულად გამართული სახელმძღვანელოების შედგენას. მისმა სახელმძღვანელოებმა ქართველთა მრავალი თაობა აღზარდა. ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის განმავლობაში ვაზრდნენ ისინი ქართველ ახალგაზრდობას მდიდარი და ნოყიერი სულიერი საზრდოთი. ამ სახელმძღვანელოებში თავმოყრილი იყო ქართველი ხალხის, მოწინავე ნააზრევი, ნაფიქრალი და ნათქვამი.

გოგებაშვილის ყურადღების ცენტრ- სახალხო განათლების საქმეს უმნიშვნელოვანესი ადგილი ეჭირა, რადგან ამ ით ფიქრობდა იგი ეროვნული და სოციალური ტკივილების მოშუშებას, ... აღორძინებას, მაგრამ, როგორც თავისი დროის ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი, იგი მარტო ამით როდი კმაყოფილდებოდა. იაკობი თავისი პრაქტიკულ-ორგანიზატორული საქმიანობით ქართველი ხალხის ეროვნულ-პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიური საჭირბოროტო საკითხების გადაჭრისათვის დაუცხრომელი მებრძოლიც იყო.

ი. გოგებაშვილი განათლების ბევრ საკითხში დამოუკიდებელ **მოაზროვნედ** და მოღვაწედ რჩება. **მის მიერ შედ**გენილი სახელმძღვანელოები გამოირჩევიან ორიგინალობით, თავისუფალი არიან როგორც რუსეთის, ისე დასავლეთ ევროპის ქვეყნების პედაგოგთა უშუალო გავლენისაგან. ტყუილად როდი მიმართავდა ეგნატე ნინოშვილი გოგებაშვილს: „ვინ იქნება დღეს, წერა-კითხვა იცოდეს და თქვენ ვერ გიცნობდეს? განა ყველა თქვენგან შედგენილ სახელმძღვანელოებზე არ ალვიზარდეთ? თქვენი შედგენილი სა-

ხელმძღვანელოებით ვისწავლეთ წერა-კითხვა, თქვენ შეგვაყვარეთ სამშობლო და მისი ენა..."

ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელოებს მაღალ შეფასებას აძლევდნენ სხვებიც. მაგალითად გერმანულ ენაზე გამოცემული წიგნის — „ქართველი პოეტების" წინასიტყვაობაში არტურ ლაისტი წერდა: „ქართველებს აქვთ სახელმძღვანელო წიგნები — გოგებაშვილის მიერ შედგენილი, რომელიც გინდა ევროპის ლიტერატურას დაამშვენებდათ.

იაკობის „დედაენას", რომლითაც მთელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში წერა-კითხვას სწავლობდა ქართველი ახალგაზრდობა, საოცარი პედაგოგიური გულმოდგინეობის, საქმის ღრმა ცოდნისა და დიდი სიყვარულის ბეჭედი აზის. მისივე „ბუნების კარი" კი თავის დროზე ქართველი ხალხის სამაგიდო წიგნი იყო.

იაკობ გოგებაშვილი მარტო სახელმძღვანელოების ავტორი როდია; იგი ღრმად ფლობდა მისი დროის პედაგოგიურ თეორიასაც. **მრავალრიცხოვან** პედაგოგიურ-თეორიულ შრომასა და სტატიაში მან ბევრი ახალი და სასარგებლო იდეა წამოაყენა.

სწავლა-აღზრდის ძირითად მიზნად იაკობი ახალგაზრდობის ჰარმონიულ განვითარებასა და მის ყოველმხრივ მომზადებას მიიჩნევდა. დიდი პედაგოგი მოითხოვდა „ახალი ტიპის ქართველების" აღზრდას. ეს „ახალი ტიპის ქართველები" უნდა ყოფილიყვნენ სინდისიერი და პატიოსანი სახალხო მოღვაწენი, ღრმა ცოდნით აღჭურვილნი, თავიანთი სამშობლოს პატრიოტები, ძლიერი ნებისყოფის ადამიანები, შეუპოვარნი, მამაცნი და უშიშარნი — მტრების წინააღმდეგ ბრძოლაში. იგი მოითხოვდა, რომ სკოლამ პრაქტიკული საქმის უნარის მქონე **თაობა** უნდა აღზარდოს, და **თავგამოდებით** იცავდა რეალურ განათლებას, წინააღმდეგი იყო როგორც კლასიკური, ისე ვიწრო პროფესიონალობისა სწავლა-აღზრდის საქმეში.

იაკობ გოგებაშვილის კალამს, გარდა პედაგოგიური, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და პუბლიცისტურ-პოლიტიკური ხასიათის წერილებისა, ეკუთვნის ქართული საბავშვო ლიტერატურის ნამდვილი მხატვრული შედევრები. იაკობი ბავშვებისათვის ლამაზი და გასაგები ენით წერდა. მისი საბავშვო ნაწარმოებები მტკიცედ ნერგავდნენ ახალგაზრდობის გულში სწავლის წყურვილს, სიყვარულს დაბეჩავებული **სამშობლოსადმი.** ისინი გვხიბლავენ **სინაზითა** და სინატიფით, ღრმა შინაარსით, ლაკონურობითა და ბრწყინვალე დიდაქტიკით.

იაკობ გოგებაშვილი გაბედულად, ბასრი პუბლიცისტური კალმით ებრძოდა ქართული ენის ყველა მტერს — რეაქციონერ იანოვსკის, ზავადსკის, სლავინსკის, ანაფორაში გახვეულ ჟანდარმ ვოსტორგოვს, და მათ მსგავს შოვინისტებს. იგი მრისხანედ აღუდგა წინ იანოვსკის მიერ ქართულ სკოლებში შემოღებულ მუნჯურ მეთოდს, რომელიც ქართველი ხალხის გარუსებას ისახავდა მიზნად.

ი. გოგებაშვილის მოღვაწეობა მრავალმხრივია. ილიასა და აკაკისთან ერთად იგი ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების დაარსების ერთ-ერთი ინიციატორი და ორგანიზატორია. ამ საზოგადოებას უანდერძა ქვეყნის დიდმა მოამაგემ და პატრიოტმა თავისი წიგნების მთელი შემოსავალი.

ხალხისათვის თავდადება და უანგარო პატრიოტიზმი სრულებითაც არ უშლიდა **ხელს** იაკობ გოგებაშვილს ყოფილიყო გულისხმიერი სხვა ხალხე**ბისადმი.** **იგი** ფართოდ ეხმაურებოდა ირლანდიის მშრომელი ხალხის ეროვნულ-გამათავისუფლებელ მოძრაობას და ჰგმობდა ინგლისის იმპერიალისტურ პოლიტიკას, დიდი სიმპათიით იყო გამსჭვალული იტალიის გმირული ეროვნულ-გამათავისუფლებელი მოძრაობის ბელადის — ჯუზეპე გარიბალდის მიმართ...

დიდ საზოგადო მოღვაწეს კარგად ესმოდა რუს ხალხთან ქართველი ხალხის კავშირის მნიშვნელობა. იგი მოითხოვდა, რომ რუსულ ენას ღრმად დაეუფლებოდა ქართველი ახალგაზრდობა: „რაც შეეხება კერძოდ რუსულ ენას, — წერდა იგი, — ჩვენთვის, ქართველებისათვის მას მრავალგვარი მნიშვნელობა აქვს. იგი არის პირველი სახელმწიფო ენა, სავალდებულო ყველა ხალხისათვის. მეორედ იგი კულტურული ენაა, რომლის დახმარებით ვითვისებთ ევროპულ განათლებას და რომელსაც მოუცილებლად მოელის მნიშვნელობა ერთი მსოფლიო ენისა. მესამედ, იგი არის ენა ხალხისა, რომლის ბედთან ისტორიამ და ხალხის სურვილმა შეაერთა ბედი საქართველოსი. ამიტომ რუსული ენა მოუცილებლად უნდა მისდევდეს ქართულ ენას, როგორც სკოლაში, ისე სახლობაში და ქართველნი უნდა ვცდილობდეთ შევითვისოთ სრულიად ეს ენა და მისი ლიტერატურა".

ამიტომაც იყო, რომ იაკობ გოგებაშვილმა საოცარი გულმოდგინებითა და მაღალ პედაგოგიურ-დიდაქტიკურ მოთხოვნათა საფუძველზე შეადგინა ქართველი ბავშვებისათვის რუსული ენის შესასწავლი სახელმძღვანელო.

ი. გოგებაშვილი მამობრივ მზრუნველობას უწევდა, — რითაც კი შეეძლო, მორალური თუ მატერიალური დახმარების სახით, — ხელმოკლე ქართველ საზოგადო მოღვაწეებს, მწერლებსა და პოეტებს. იგი მეცენატობდა ბევრ ნიჭიერ ქართველ ახალგაზრდას, აგზავნიდა მათ რუსეთსა და უცხოეთში სასწავლებლად და ეხმარებოდა მატერიალურად...

თავისუფალი და ბედნიერი ქართველი **ხალხი** დღეს დიდი სიყვარულითა და მოწიწებით იხსენიებს იაკობ გოგებაშვილის მოღვაწეობას, მის შარავანდედით მოსილ სახეს, აფასებს და სწავლობს მის მდიდარ მემკვიდრეობას და ამით უკვდავყოფს დიდი პედაგოგის ხსოვნას.

დოც. **გ. კიკნაძე**

ᲓᲘᲓᲘ ᲘᲜᲢᲔᲠᲔᲡᲘᲗ ᲐᲗᲕᲐᲚᲘᲔᲠᲔᲑᲔᲜ

ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტები, პროფესორ-მასწავლებლები, თანამშრომლები და სტუმრები დიდი ინტერესით ათვალიერებენ იაკობ გოგებაშვილისადმი მიძღვნილ გამოფენას, რომელიც მოაწყო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ.

ლამაზად გაფორმებულ სტენდებზე გამოფენილია დიდი ქართველი პედაგოგის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველი მრავალფეროვანი მასალები. აქ წარმოდგენილია იაკობ გოგებაშვილის პედაგოგიურ თხზულებათა სხვადასხვა გამოცემები, სახელმძღვანელოები, მათი გვერდების ფოტოპირები, სახელოვანი მოღვაწის ავტოგრაფები... აქვეა დ. ლორთქიფანიძის, გ. თავზიშვილის, ს. აბულაძის, ივ. ქავთარაძის, დ. კასრაძის, გ. გურგენიძის მონოგრაფიები, წიგნები და პოპულარული ბროშურები იაკობ გოგებაშვილის შესახებ ქართულსა და რუსულ ენებზე.

გამოფენაზე დიდი ადგილი უჭირავს ფოტო-სურათებს, რომლებიც ასახავენ სახელოვანი პედაგოგის ცხოვრების მრავალ საინტერესო მომენტს, აქვეა გამოფენილი იაკობის სახელთან დაკავშირებული ადგილებისა და ნივთების ფოტოსურათები.

სტენდებზე განლაგებულია ი. გოგებაშვილის მხატვრული ნაწარმოებები — ქართული საბავშვო ლიტერატურის ჭეშმარიტი შედევრები და მათი ილუსტრაციები.

მნახველი განსაკუთრებული ყურადღებით ეცნობა აკაკი წერეთლის წერილს, რომელიც პოეტმა ლონდონიდან გამოუგზავნა იაკობ გოგებაშვილს და მერხის ბრწყინვალე სიტყვას, წარმოთქმულს იაკობის დასაფლავებაზე.

ᲘᲐᲙᲝᲑ ᲒᲝᲒᲔᲑᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲝ ᲡᲔᲡᲘᲐ

20 ოქტომბერს უნივერსიტეტის საქტო დარბაზში ჩატარდა დიდი ქართველი პედაგოგის — იაკობ გოგებაშვილის დაბადებიდან 120 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა უნივერსიტეტის რექტორმა — აკად. ე. ხარაძემ.

დამსწრეებმა დიდი ყურადღებით მოისმინეს მოხსენებები: პროფ. გ. თავზიშვილისა — „ი. გოგებაშვილი — ქართული პედაგოგიკის ფუძემდებელი"; პროფ. დ. ლორთქიფანიძისა — „ი. გოგებაშვილის დიდაქტიკა"; დოც. გ. კიკნაძისა — „ზნეობრივი აღზრდის საკითხები ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელოებში"; დოც. ივ. ქავთარაძისა — „ი. გოგებაშვილი და ქართული ენა" და დოც. ვლ. ზამბახიძისა — „ი. გოგებაშვილის «დედა ენა»".

დასასრულ ნაჩვენები იქნა კინოფილმი — „იაკობ გოგებაშვილი".

ᲐᲙᲐᲙᲘ ᲬᲔᲠᲔᲗᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲕᲐᲠᲓᲔᲜ ᲧᲘᲤᲘᲐᲜᲘ

საქართველოში არ არის ადამიანი, რომელმაც ზეპირად არ იცოდეს აკაკის და ვინმე მოლექსე ვარდენს შორის გამართული საპაექრო შაირები:

„შენ სახნერის არწივი ხარ,
მე ლვანკითის შევარდენი,
შენც პოეტი, მეც პოეტი,
შენ აკაკი, მე—ვარდენი".

საინტერესოა, ვინ იყო ეს ვარდენი, რომელმაც გაბედა ასე თამამად გამაირებოდა ქართული პოეზიის ქერუმს, აკაკი წერეთელს, გატოლებოდა მას, მოეცა საკუთარი ნიჭისა და სახელის აპოთეოზი? ეს იყო საქართველოში თავის დროზე ცნობილი მოლექსე-მოშაირე, ლვანკითელი ვარდენ გიორგის ძე ყიფიანი (ლვანკითი სოფელია ზესტაფონის ახლოს), მას დამთავრებული ჰქონდა გიმნაზიის ხუთი კლასი, ზედმიწევნით კარგად იცოდა რუსული ენა.

ვარდენის მეუღლე, ულამაზესი ქალი — თაფლო წერეთელი იყო ჩვენი სახელოვანი მწერლის, გიორგი ექვთიმეს ძე წერეთლის ბიძის — დიმიტრის შვილი. იგი რამდენიმე თვის წინ გარდაიცვალა თბილისში.

სპეციალობით ვარდენი იყო რკინიგზის ოსტატი. სხვადასხვა დროს მსახურობდა და ცოლშვილით ცხოვრობდა აზერბაიჯანში, თბილისში, სამტრედიასა და საჩხერეში. გულის ავადმყოფობის გამო უკანასკნელ ხანს იგი იყო თადარიგის სადგურის უფროსი. საჩხერეში სადგურის მარჯვენა მხარეს ახლაც არის ის ერთსართულიანი სახლი, რომელშიც ცოლ-შვილით ცხოვრობდა ვარდენ ყიფიანი.

აკაკი წერეთელი როდესაც ქალაქიდან სოფელში ბრუნდებოდა, საჩხერის სადგურზე — ვარდენ ყიფიანთან ისვენებდა, პირს იბანდა და საუზმობდა.

აქ ისინი ხშირად კიდეც ეშაირებოდნენ ერთმანეთს. თვითეული მათგანი ცდილობდა კარგი და კარგი შაირი ეთქვა. სიტყვამოსწრებული იყო ვარდენი, მაგრამ მისი ნიჭი მიუწვდომელი იყო შეუდარებელი აკაკის გენიასთან. ზემომოყვანილი სტროფის საპასუხო ლექსში დიდმა პოეტმა ლაკონიურობისა და სარკაზმის აკაკისებური ფერები ჩაურთო:

„წერე, წერე, ჩემო ვარდენ,
მტერს დაარხევ ისარით,
თუ პოეტი არ გამოხვალ,
წერას მაინც ისწავლით".

დღემდე ჩვენში ყველას სწამდა, რომ ამ ორი სტროფიდან ერთი ეკუთვნოდა ვარდენ ყიფიანს, ხოლო მეორე — აკაკი წერეთელს. მაგრამ ამ რამდენიმე ხნის წინათ სულ სხვა წინააღმდეგობას წავაწყდით. საქმე შემდეგშია: თბილისში ვარდენის შესახებ ცნობების შესაგროვებლად ვესტუმრეთ მის ქალიშვილს ქეთოს. მან მამის შესახებ სხვა ვერაფერი გვითხრა, გარდა იმისა, რომ ზემომოყვანილი ლექსებიდან არცერთი ეკუთვნის მამაჩემს და არც მეორე — აკაკისა. ის შეთხზულია პოეტ პავლე იაშვილის მიერო.

მიუხედავად ამისა, ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ამ ლექსებიდან პირველი სწორედ ყიფიანს ეკუთვნის, მეორე — აკაკის და აქ პავლე იაშვილი არაფერ შუაშია.

დამატებით ვ. ყიფიანის პიროვნების შესახებ აღვნიშნავთ, რომ იგი წარმოადგენდა გარეგნულად კარგი შესახედაობის კაცს — ახოვანს, ლამაზს, ამასთან ხუმარას, სიტყვა მოსწრებულსა და საკმაოდ პატივმოყვარესაც. მისი ლექსები და სამგლოვიარო ხასიათის სიტყვები იმდროინდელ ჟურნალ-გაზეთებში არც თუ იშვიათად იბეჭდებოდა.

ბ. ვართაგავა,
ტ. ვართაგავა.

ფელეტონი

„საიდუმლო ლაქები" სტუდქალაქში

სტუდენტთა ქალაქში ცხოვრება ძალიან ტკბილია, თუ მიჩვეული ხარ. მე და ჩემი ამხანაგიც ისე მივეჩვიეთ სტუდქალაქს, რომ იგი ყველა ქალაქს გვირჩევნია. მასზე როცა კარგს წერენ და ლაპარაკობენ, ჩემი ამხანაგი სიამაყით იბღინძება და გულიც სიამით ევსება. გვიხარია, რომ ამ ქალაქის მკვიდრნი ვართ. აბა, გაბედოს ვინმემ და ჩვენი ქალაქი აუგად ახსენოს? ამას ჩვენ კი არა და ახლადჩასახლებული პირველკურსელიც კი არ მოითმენს, რომელმაც ჯერ კიდევ არ იცის მადლი სტუდქალაქისა...

მე კიდამ გავბედე ცუდის დაწერა, მაგრამ მალე დავრწმუნდი ჩემი აზრის უსაფუძვლობაში. ეს მოხდა ასე:

ჩვეულებრივზე ორი დღით ადრე ჩამოვედი სტუდქალაქში. მოვნახე განკუთვნილი ოთახი და ახლა კომენდანტს დავუწყე ძებნა ჩემოდნით ხელში. მეზობელი ოთახიდან გამოვიდა უცნობი ახმახი ახალგაზრდა. შევატყე, რომ ახალია ვიღაც.

— რას ეძებ, ძამა, შენ? — მკითხა.

— კომენდანტს, მინდა ოთახის გასაღები.

— მე გაგიღებ მაგ ოთახს, აი გასაღები ყველა ოთახს აღებს.

— რა იცი შენ?

— მეტი რა ვიცი; მაგ ოთახიდან კარადა გამოვიტანე, იქიდან მაგიდა, ზემო სართულზე კიდევ რბილ „კრაოტს" ვეძებდი.

ვაღებ კარებს, შევდივარ ოთახში და თავი „სამხატვრო სახელოსნოში" მგონია. კედლები და იატაკი მოსვრილია სხვადასხვა ფერის ლაქებით...

— რა არის ეს! — ვყვირი.

— გარემონტებული ოთახი, — გპასუხობს შემთხვევით შემოსული, აღნიშნული ოთახივით მოთხუპნული ვიღაც.

— ვინა ხარ შენ?

— მალარი. კედლები ჩვენ შევღესეთ და იატაკი თქვენ თითონ შეღებეთ, როგორც გინდათ, ჩვენი საქმე არ არის.

— აია, ძამა, ალბათ, სტუდენტებს შრომით ჩვევებს აჩვევენო, რომ ამბობენ, არა? მეკითხება ახალგაცნობილი ახმახი.

დავკარი ხელი გულმოსულმა კარადას და შემეღება ლურჯად.

— წყალი მომიტანე,—ვთხოვე.

— წყალი არ მოდის აქ, მაგრამ ბორჯომი და ზვარე მაქვს და დაიბანე.

მე ვეუბნები მას, რომ დავწერ ამის შესახებ გაზეთში.

— სტუდქალაქის შესახებ, აი, გაზეთში უკვე წერია! — და მაჩვენებს ხელში. დავხედე — იმ დღის გაზეთია. ავტორი წერს, რომ სტუდენტთა ქალაქში რემონტი კარგად ჩატარდა, ყველაფერი რიგზეა...

— ესაა საქმე? სად ჰქონდა თვალები ამის დამწერს, უკუღმა ხედავს?

— თუ დაწერო რამე, სტუდქალაქის ადგილობრივ რადიოკვანძში მიიტანე, იქ სულ მილწევებზე ლაპარაკობენ! — მარიგებს ახმახი.

დავლონდი, არ ვიცოდი რა მექნა და ამ დროს ჩამოვიდა ჩემი მეგობარიც რაიონიდან. იგი ხელოვნების დიდი მოყვარულია და შემოსვლისთანავე აღტაცებით დაუწყო ლაქებს თვალიერება.

— ვის მოახატვინე ოთახი? — მკითხა გაოცებულმა. მე ვუთხარი, რომ თვითონ მოუხატავთ რემონტის დროს.

— აი მესმის, — როგორ იზრდება კეთილმომსახურება, — წამოიძახა აღტაცებით.

— რაა ეს სურათი, თუ გამოიცნობო, — **და დიდ ლურჯ** ლაქაზე მიმითითა, რომელიც მუქი წინწკლებით იყო დაფარული. რა თქმა უნდა, ბევრი ვიფიქრე, მაგრამ ვერაფერს მივხვდი. მან მითხრა, რომ ხელოვნებათმცოდნეობაში ჩამორჩენილი ხარო და ამიხსნა, რომ ესაა დაჭრილი არწივი, რომელიც ყვავ-ყორნებს ეომება...

მე გამიკვირდა ასეთი უაზრობა, მაგრამ ამიხსნა, რომ ასეთ მხატვრობას ეწოდება აბსტრაქციული, რომელიც ევროპაში ფართოდაა გავრცელებული და ამჟამად სტუდქალაქშიც იკიდებს ფეხს. ეს ნახატებია ფერწერის შედევრები, რომლებსაც ყველას გონება ვერ შეიცნობს...

მე მინდოდა ამეხსნა რომელიმე ლაქა და ჩემს აზროვნების აპარატს დიდხანს ვტანჯავდი, ბოლოს ერთ-ერთ ლაქაში გამოვიცანი ალექსანდრე მაკედონელის ცხენი ბუცეფალი, რითაც ჩემი მეგობრის ქება დავიმსახურე.

ბოლოს ჩემს თავზე გავგულისდი, რომ ვაპირებდი ამ საკითხზე უარყოფითად **დაწერას**, ხომ მომეჭრებოდა **თავი, როგორ**ლა შევსულიყავი ასე თამამად საყვარელ სტუდქალაქში.

რევაზ სვანიძე.

სტუდქალაქი, IV კორპუსი, 27-ე ოთახი.

ნინოწმიდა — — შუამთა

ექსკურსია

ვინ არ იცის, რომ კახეთი საქართველოს უმდიდრესი კუთხეა! ტკბილია იქაური ხილი, თონეში გამომცხვარი პური, მისი წყალი, ტყე და ველი, მიწა...

კახეთის მიწა! — იქნებ იმიტომაა იგი ასეთი მდიდარი და მადლიანი, ჩვენს სახელოვან წინაპრებს თავიანთი ძვლებითა და ხორცით რომ გაუპოხავთ... ამის შესახებ მოგითხრობთ შუამთა ბახტრიონი, გრემი, სიღნაღი, თელავი, ალავერდი!..

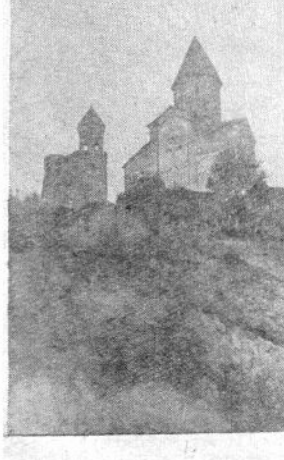

იყალთოს აკადემიის ნანგრევებიც გაგაცნობთ თავის კედლებში აღზრდილ დიად მოღვაწეებს!..

ნინოწმიდა? — არც იგი დაგვრჩებათ ვალში; მან, ხომ უძველესმა კახეთის ძეგლებს შორის, 15 საუკუნის გრიგალს გაუძლო, ყველაზე ბევრი ნახა და განიცადა. იქნებ ამიტომაა, რომ იგი პირველი ეგებება კახეთის ისტორიული ძეგლების შესწავლის მსურველებს, ფართოდ უღებს კარებს და მოუთხრობს წარსულ დღეთა ამბებს... და სწორედ ნინოწმიდიდან დაიწყო ექსკურსია კახეთში ჩვენმა ჯგუფმა, რომლის შემადგენლობაში შედიოდნენ ქართული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის ასპირანტები და ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები.

ნინოწმიდის დათვალიერებას ცოტა დრო მოვანდომეთ, რადგან წინ გრძელი გზა გვქონდა. ამბობენ: გრძელი გზა მოსაწყენიაო, მაგრამ დალოლოცვილი საქართველოს მადლიანი მიწის ყოველი გოჯი ისეთი ლამაზია, რომ კაცი, „სიმღერაც რომ არ იცოდეს, მაინც დაიმღერებს". და ჩვენც სიმღერით გავლიეთ გრძელი გზა ნინოწმიდიდან თელავამდე.

მეორე დღეს, დილის 7 საათზე, ჩვენი მანქანა უკვე გრემისკენ მიქროდა. დავათვალიერეთ კახეთის ძველი სატახტო ქალაქი, შემდეგ გეზი წინანდლისაკენ ავიღეთ. წინანდალში დავათვალიერეთ ალ. ჭავჭავაძის სახლმუზეუმი, შემდეგ ისევ თელავში დავბრუნდით. დავათვალიერეთ ერეკლეს სასახლე. აი, ვდგევართ ოთახში, სადაც პატარა კახი დაიბადა და გარდაიცვალა. ჩვენს თვალწინ ცოცხლდება საქართველოს დიდებული მეფე — სპარსული ქუდით, რუსული ჯვრითა და ქართული გულით. აღტაცების გრძნობა თან გაგვყვა იყალთოს აკადემიაშიც, ალავერდშიც. უყურებ და გიკვირს, რა ხელმა ააგო ეს დიდებული ტაძარი, როგორ აიყვანეს კედლები იმ სიმაღლეზე (ცნობილია, რომ ალავერდის ტაძარი სიმაღლით პირველია საქართველოში, მეორე — მთელს საბჭოთა კავშირში).

დრო იწურებოდა, იძულებულნი გავხდით მოგვეწყვიტა თვალი ამ ბუმბერაზი ძეგლისათვის და გზა გაგვეგრძელებია ჯერ შუამთის მონასტრისაკენ, შემდეგ კი, გომბორის გზით, — თბილისისაკენ.

ცალი თვალით ახალი კახეთის ლამაზი ბუნების, მისი დოვლათით სავსე სოფლების ყურებით ვტკბებით, ცალი საქართველოს წარსულს გადავცქერით... ერთი ყური ახალი შრომის სიმღერებს ისმენს, მეორე— „მუმლი მუხასას", „ჩაკრულოს", „ბერიკაცსა" და „ზამთარს"...

ი. ინასარიძე,
ლ. გვეტაძე.

სურათზე: გრემი

ფიზკულტურა და სპორტი

ვიყოთ მოწინავენი სწავლასა და სპორტში!

გუშინდელივით მახსოვს ჩემი პირველი წარმატება, საქართველოს პირველობა ტყვიით სროლაში მოსწავლეთა შორის, სადაც, ყველასათვის მოულოდნელად, ავიღე პირველი ადგილი და დავამყარე მოსწავლეთა რესპუბლიკური რეკორდი. ეს იყო 5 წლის წინათ.

დღეს, როდესაც თვალს გადავავლებ ჩემს სპორტულ ბიოგრაფიას, ჩემს გამოსვლებს საერთაშორისო შეჯიბრებებზე, მაგონდება ჩემი პირველი მწვრთნელი, თენგიზ ხერხეულიძე, რომელმაც ძალიან ბევრი გააკეთა იმისათვის, რომ მომეპოვებინა სპორტში კიდევ და კიდევ უკეთესი შედეგები. 1958 წელს, როდესაც ვემზადებოდი მსოფლიო პირველობისათვის, თბილისიდან შორს, ვღებულობდი მის წერილებს, რომლებითაც იგი მაძლევდა რჩევა-დარიგებებს. სადაც არ **უნდა ვყოფილიყავი, — შინ თუ გარეთ,** ყველგან მახსოვდა მისი დარიგებანი. იგი ყველაფერს აკეთებდა, რომ გამოემუშავებინა ჩემში მაღალი მორალური თვისებები და გამარჯვებისადმი დიდი სწრაფვა.

პირველად საერთაშორისო შეჯიბრებაზე გამოსვლა 1958 წელს მომიხდა. ეს იყო ჩემი მონაწილეობა მსოფლიო პირველობაზე გამართულ შეჯიბრებაში, სადაც ხუთ საათიანი ბრძოლის შემდეგ პირველი ადგილი დავიკავე და მოვიპოვე ოქროს დიდი მედალი ჭაბუკთა შორის. ეს იყო ჩემი პირველი მედალი და ამიტომაა, რომ იგი მირჩევნია ყველა დანარჩენ 24 მედალს, რომლებიც კი დღემდე მიმიღია.

1958 წლიდან საერთაშორისო ხასიათის შეჯიბრებებში მონაწილეობის მისაღებად ევროპის მრავალ ქვეყანაში მომიხდა ყოფნა: რუმინეთში, ფინეთში, იუგოსლავიაში, ბელგიაში, იტალიაში, შვეიცარიაში. წარუმატებლად არსად არ გამოვსულვარ, სამშობლოდან **შორს არასოდეს** არ შემირცხვენია ჩვენი სპორტი და ყველგან ვიყავი შეჯიბრების პრიზიორი. გასულ წელს საბჭოთა კავშირის ნაკრებთან ერთად გაძლიერებული მომზადება დავიწყე რომის ოლიმპიური თამაშებისათვის. ვიყავი შესანიშნავ ფორმაში, მაგრამ დაიწყო უმაღლეს სასწავლებელში მისაღები გამოცდები და გადავწყვიტე, რომ ოლიმპიურ თამაშებში ამჯერად აღარ გამოვსულიყავი და სწავლის გაგრძელებაზე მეზრუნა. ძალიან მოხარული ვარ, რომ არ შევცდი, მისაღები გამოცდები ჩავაბარე კარგად და ჩავირიცხე იურიდიულ ფაკულტეტზე. ძალიან მეწყინა, რომ ჩემი მეგობრები რომში ვერ გამოვიდნენ ისეთი წარმატებით, როგორც მოველოდით: მათ მოიპოვეს მხოლოდ 3 ოქროს მედალი, ნაცვლად 5-ისა. თბილისში ოლიმპიური თამა... ბის პერიოდს დაემთხვა ს... ქოთა არმიის ზონალური ... ჯიბრება, სადაც 50 მეტ... ნებისმიერი შაშხანიდან ... ვამყარე საბჭოთა კავში... ახალი რეკორდი, შედეგი გა... ლებით აღემატებოდა ოლ... პიურ თამაშებში გამარჯ... ბულის შედეგს (600 შე... ლებლობიდან 573 ქუ... ოლიმპიურ თამაშებზე ... მარჯვებულმა 569 ქულა ... აგროვა).

1 ოქტომბერს თბილი... ჩატარდა შეჯიბრება საბჭ...

არმიის შეიარაღებული ... ლების პირველობაზე ტყ... ით სროლაში, სადაც ... რეთვე მოვიპოვე ჩემპიო... საპატიო სახელი. აქ ... მეტრზე 400 შესაძლებლი... მოვაგროვე 396 ქულა ... ცხრიანი და 36 ათიან... საერთო ჯამში სამი მდ... მარეობიდან მოვაგროვე 11... ქულა. აღსანიშნავია, ... სროლის ამ სახეში ოლიმ... ურ ჩემპიონს, ავსტრიელ ... რინგერს ჰქონდა ჩემს ... დეგთან შედარებით 8 ქულ... ნაკლები, 1129 ქულა. და... ხელებულ ორ შეჯიბრებ... ერთი თვის განმავლობა... დავამყარე 15 ახალი რეკ... დი, აქედან ერთი საკავში... სამი არმიისა, ხოლო დანა... ჩენი რესპუბლიკური. მო... ვალი დიდი საერთაშორისო ... ჯიბრება, რომელშიაც მო... წევს მონაწილეობის მიღ... ეს იქნება მსოფლიო პირ... ლობა სროლაში, რომელ... ჩატარდება ეგვიპტის ქალ... კაიროში, 1961 წლის ივნ... ში.

ძალიან მოხარული ვ... რომ სპორტთან ერთად ვ... წრებ კარგად სწავლასაც. სხ... ნაირად არც შეიძლება.

სპორტი და სწავლა გან... ყრელი მეგობრები არ... ერთმანეთისა. ამიტომ ჩვ... ვალია კიდევ უფრო ვამრ... ლოთ მშობლიური უნივე... სიტეტის წარმატებები: ვიყ... მოწინავენი სწავლასა ... სპორტში.

შოთა კველიაშვილ...

სსრკ სპორტის ოსტატი, საე... შორისო ოსტატი ტყვიით ... ლაში.

რედაქტორი ირ. ვეშაპიძე

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი № 1, ტირაჟი 2000 უე 05711